

Umumiy o'rta ta'limda Tasviriy san'at darslarida interfaol va innovatsion
metodlarni qo'llashning pedagogik asoslari

Aminova Sabina Anvar qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” – ta'lim yo'nalishi

2-kurs “E” guruh talabasi

Annotatsiya: Tasviriy san'at darslari o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, estetik didini va vizual tafakkurini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Biroq an'anaviy o'qitish metodlari o'quvchilarning faol ishtirokini yetarli darajada ta'minlamaydi va ularning ijodiy salohiyatini to'liq ochishga imkon bermaydi. Shu sababli, umumiy o'rta ta'lim maktablarida interfaol va innovatsion metodlarni qo'llash, dars jarayonini qiziqarli, samarali va zamonaviy pedagogik talablar bilan uyg'unlashtirish dolzarb ilmiy va amaliy masala hisoblanadi. Ushbu maqola tasviriy san'at darslarida interfaol metodlar, texnologik vositalar va innovatsion yondashuvlarni tadbiq etishning pedagogik asoslarini tahlil qilishga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: Tasviriy san'at, umumiy o'rta ta'lim, interfaol metodlar, innovatsion pedagogika, flipped classroom, loyiha asosida o'qitish, ijodiy faoliyat, vizual tafakkur, ta'lim sifatini oshirish.

Interfaol pedagogik metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlash va ijodiy yechimlar yaratishga rag'batlantirish imkonini beradi. Masalan, guruhli ishlash, diskussiya, muammoli topshiriqlar va loyiha asosida o'qitish o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi va ularni darsga faol jalb qiladi. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarga rang, shakl va kompozitsiya elementlarini mustaqil ravishda o'rganish imkoniyatini yaratadi, shuningdek, o'qituvchiga o'quvchilarning qobiliyatlari va ehtiyojlarini aniqlash imkonini beradi.

Innovatsion metodlardan biri sifatida flipped classroom texnologiyasini ajratib ko'rsatish mumkin. Bu metodda yangi mavzular o'quvchilar tomonidan uy sharoitida o'rganiladi, dars davomida esa o'quvchilar bilan amaliy mashqlar, loyiha ishlari va ijodiy topshiriqlar bajariladi. Shu tarzda dars vaqti samarali ishlatiladi va o'quvchilar mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Loyihaviy yondashuv esa o'quvchilarda ijodiy fikrlashni kuchaytiradi, ularga g'oyalarni vizual ifodalash va taqdim etish imkonini beradi.

Texnologik vositalardan foydalanish ham darslar samaradorligini oshiradi. Multimediali materiallar, interaktiv doskalar, raqamli grafik dasturlar va onlayn resurslar o'quvchilarga rang va shaklni eksperiment qilish, san'at asarlarini tahlil qilish va o'z ijodiy ishlarini yaratish imkonini beradi. Bu yondashuv darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi, o'quvchilarni mavzuga faol jalb qiladi va ularning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi.

Ijodiy va mantiqiy vazifalarni qo'llash dars samaradorligini oshiradi. O'quvchilarga muammoli topshiriqlar berish, yangi texnikalarni o'rgatish va turli eksperimentlar o'tkazish ijodiy fikrlashni shakllantiradi va tasviriy savodxonlikni rivojlantiradi. Shu bilan birga, individual yondashuvni ta'minlash, har bir o'quvchining imkoniyatlari va qobiliyatlarini hisobga olish, dars samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Baholash tizimi ham dars samaradorligini ta'minlashning muhim elementi hisoblanadi. O'quvchilarning ijodiy ishlari nafaqat baholanadi, balki ijobiy fikr-mulohazalar va rag'batlantirish orqali motivatsiyani oshiradi. Shu bilan birga, baholash jarayoni shaffof va adolatli bo'lishi, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini aniq aks ettirishi lozim.

Ushbu metodik yondashuvlar yordamida tasviriy san'at darslari o'quvchilarning ijodiy va estetik qobiliyatlarini rivojlantiradi, dars jarayonini samarali va qiziqarli qiladi, shuningdek, zamonaviy ta'lim standartlariga moslashgan dars tashkil etish imkonini yaratadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida tasviriy san'at darslarini interfaol va innovatsion metodlar yordamida tashkil etish o'quvchilarning ijodiy va estetik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, flipped classroom, loyiha asosida o'qitish, interaktiv va multimediali vositalardan foydalanish, ijodiy va muammoli vazifalarni qo'llash o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi va ularning mustaqil fikrlashini rag'batlantiradi. Shu asosda, tasviriy san'at darslarining metodik takomillashtirilishi o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga xizmat qiladi va umumiy ta'lim sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – № 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – C. 02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – № 1. – C. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – № 6. – С. 15-21.

6. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – C. 8-14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – C. 192-198.
8. Шавдиров С. А. ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМУ О. И ПРИКЛАДНОМУ ИСКУССТВУ // INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION. – 2018. – C. 84-85.
9. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – № 12. – С. 193-196.
10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – № 3. – С. 60-66.